

Передплата

на «РУСЛАНА» вивозить:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
п. місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків

Подільне число по 16 сот.

РУСЛАН

«Ворнеш ми очи і душу ми винеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — з Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудня

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Гр. Войтїх Дідушицький

про вторішнє безробітє на Руси.

(X) Про вторішнє безробітє на Руси відозвав ся Гр. Дідушицький в краківськїм місячнику Przegląd Polski за марець ширшою статєю. Не є се однак розвідка, яка би на наукових, економічних основах вказала причини безробітє і подала способи заради в будуччині, а політична статя, яку можна вважати лише розширенєм вго промови, виголошеної в грудні 1902. в розправі над бюджетовою провізорією в соймі.

Замітно, що статю розпочинає Гр. Д-ий роком 1897, памятними галабурдами німецькими в радї державній, хоч се не має ніякої причинової звязи з галицьким безробітєм. Однак автор невмісне покликє на вступі парламентарні події з 1897. року, щоби піддержати теорію беззглядного підданства рускої соймової менности польській більшости, яка єдино на вго погляд має „prawo przemawiać, obowiązek żądać tego, czego Rusinom potrzeba i rozstrzygać o tem, co dla nich pożyteczne, albo szkodliwe“. Постаивши з гори таку теорію, яка нагадує зовсім давнє підданство селянина шляхтичеви і признає сему останньому повну над селянином власть, оцінює Гр. Дідушицький всякий опір проти сеї опіки яко беззаконну анархію, котру правительство повинно беззслівно згнобити, добачує причин сего безробітє в заціпленій Метерніхівскою бюрокращією ненависти поміж хатою а двором, в соціалістичній і анархістичній агітації, яка змагає до powrotu do pierwotnej dziczy, а не бачить властивого жерела сего лиха, не бачить сеї властивої основи, на якій безробітє не могло би було зродити ся при найгорячішій агітації, якби не було до сего причин далекосяглих.

Гр. Дідушицький стає сам з собою в суперечности, коли раз запевняє, що багато з польської шляхти уміло на Руси сповняти свій обовязок і заслужити на довіре селян, а з другого боку відказує, що агітація се довіре підкопала. А ту агітацію розвинули соціалісти і lewe skrzydło Українсьов, що і на Україні і тут змагає до анархічного перевороту, який мав вибухнути в 1904 р., і згладити всі двори, а лише приспінений «независимими соціалістами» в львівськїм повіті, вибухнув вторік. А сеї анархістичної обітациї не поборюють, але їй поблажають москвофіли, хоч їх так фаворизував Гр. Альфред Потоцький і вго наслідник, а також тепер кокетує шляхта яко з елементом ніби консервативним. Складивши отже одну часть рускої інтелігенції яко Москалів, других яко анархістів, а що найменше заражених соціалізмом (се метода пок. Земляковського), підпер Гр. Дідушицький свою теорію про виключне право польської шляхти, думати, дбати і рішати про се, що Русинам потреба, а що їм шкідливе.

Гр. Дідушицький признає, що се заста-

nowienia godne, że tak długo trwał porządek i spokój (на Руси), mimo od dawna nagromadzonego materiału palnego, що świadczy o głębokiej religijności a istotnej spocie ludu ruskiego, однак в своїм реторичнім розмаху лише в агітації бачить сей materiał palny. Забуває о тім, що і після признаня навіть польского дневникарства зарібки на Руси вельми нужденні а плата справді голодова, що поступованє многих дідичів, посесорів і їх офіціалітетів з селянами прямо нелюдске, що так само і в уряді і в суді селянин не може дїждати ся виміру справедливости а бодай людяного з ним обходженя, що се і багато ще подібних причин складало ся десятками літ, на те щоби сей ґрунт зробити плідним на посів ріжного рода агітації. Забуває навпаки о тім, що там, де плата була відповідна, де зарібок і кредит був селянинови улєкшений, де з ним по людски обходили ся, там і агітація не вдїяла нічого. Забуває автор і о тім, що руский селянин (мимо того, що Д-ий так низько цїнує руску культурність, як о тім ще дальше скажемо), що сей селянин не є martwą bryłą, як вго склясифікував Мілковський, але що він вже прозрів і відчуває вже й національну обиду, національну кривду, оцінив се вже, що соймова більшість кладе забори національно-культурному розвиткови Русинів, що та більшість донєрва під напором або корони, або правительства згоджує ся на ухвалєне резолюцій що-до заснованя руских шкїл (Гр. Д. помилив ся кажучи, що Sejm założył nowe gimnazya ruskie) або інших потреб і домагань Русинів. Нічого отже дивного, що і з сего боку також в рускій суспільности і в найширших єї верствах наповняє ся та чаша горя, до якої треба долити лише каплю, щоби перелила ся через верх. Гр. Дідушицький мабуть тямить, що та соймова більшість, яка тепер починає таке заявляти нібито одушевленє для утраквізму (очивидно лише в тій цілі, щоби здержувати засновани дальших руских гімназий), відкинула в 1896. р. послом Барвіньським поставленє внесенє на обовязкову науку обидвох язиків в середних школах, внесенє, котре більше давало користних виглядів польській як рускій молодїжі; пригадає собі і те, що відкинено вельми скромними рамцями обняте язиковє внесенє посла Вахнянина, а визвала неначе на глум правительство резолюцією, щоби виконувало розпорядки що-до руского і польского язика в урядах, як доси! А вже се певно не повинен був забути, як в 1900. році, яко презес субкомітету шкільної комісії, вибраного для справи рускої гімназий в Станиславові, воловодив три тижні і сим поступованєм вичерпав всяку терпелівість руских послів, спонукавши їх до виходу з сойму. Але й в минувшій сесії в тій справі звичайно Polak ma dążyć do szkodzie, не здобув ся на висше. зрозуміне справи, як показало голосованє шкільної комісії в справі рускої гімназий в Станиславові, бо лише Ротер і Крамарчик голосували за внесенєм п. Барвіньского, хоч митрополит Шептицький вимовними словами остерігав більшість перед таким завзятем і закінчив

памятними словами: «не хочете дати гім назий, бо се має бути — руска, не хочете дати гімназий Русинам, бо уважаєте їх гайдамаками, а се зробить на вні вражінє: зриваємо з вами, а се буде вода на млин сих радикальних елементів, котрі сего бажать».

Не помогла ся осторога архипастиря, до якого чейже більше повинна би мати довіре соймова більшість, як до якого небудь руского посла і сповнила ся обава митрополита. Вичерпала ся руска довготерпелівість, нагромадженє десятками літ невдоволенє проявило ся на разі спокійним опором, а скрайні елементи, які все причіпають ся при таких нагодах, використали се на свій лад, а упір деяких дідичів і посесорів, та многі нетактовности урядових органів довершили свого.

В тій критичній хвилі пригадало собі і краєве правительство руских послів, запрошуючи їх до помочи в приверненю ладу, але се було за пізно. В таких хвилях ані starsi ludzie, до яких відкликє ся Гр. Д-ий, ані posłowie ruscy — не можуть вже нічого вдїяти, або дуже мало.

(Конець буде.)

Польска організація на Руси.

Задля відіертя замітів деяких Поляків, що агітаційна праця д-ра Козловського коїть більше лиха чим добра, п. Адоль Цєньський з Олієва подає цілі сеї організації і вчислює ось які точки:

1) розбудити і згуртувати обивательство, осіле по селах, до народної праці і до жертволюбности для неї;

2) зблизити сїльске обивательство до патріотичної міської інтелігенції в народовій праці і в обороні перед атаками беззглядної і завзятої гайдамаччини;

3) зблизити польську інтелігенцію до польского люду по селах і місточках та пробудити з вікового сну;

4) зблизити польську суспільність до братнього руского люду, уняти вго серце, а тим самим відвести від завзятих, фалшивих, егоїстичних а заслїплених проводирів, які замість працювати для добра люду, поводують поглибленє вго неволї;

5) злучити суспільність в одно тіло, в одно огнище народової праці для ліпшої будуччини.

Як знаємо, цілий сеї організаційний рух є наслідком рільних страйків; они були також причиною сеї назви гайдамаччини. Тож коли ходить о злуку польской бюрокращії по містах і місточках з польскими дідичами в цілі оборони перед страйками і удержанє на дальше низької уровені платні за роботу, як се зазначає точка 2, так се на рад протинє 3. і 4. точки, які говорять про розбудженє польского (?) люду та зблизенє до руского люду з вилєчєнєм вго інтелігенції. Бо обі єї точки можна перевести лише через щирю, рішучу демокращію, яка заступала би хлопські інтереси у всіх напрямках, а також і против визиску більшою посїбною.

Однак се кардинальна неконсеквентність, серед якої польскї політики блукають вже не від нині. Цікавіші є історичні та політичні ви-

води, якими п. Ценьський хоче загаріти польський загаль до співучастя в наміреній організації. Переважно они неясні, бо писали доривочно, з догадниками. Та находить ся між ними також здогад вже не про мандруючого рубля, але про мандруючу марку. Варто приглянути ся сій першій ластівці нової інтриги.

Хрестоносець — пише п. Ценьський — по гакаті, 500 мільонах колонізаційного фонду, Вжесні, залицянках до Москалів, схопив головню домашної війни в Галичині і дує в неї з цілої сили, як колись в р. 1866. дмухав потайно в ненависть Мадярів... Глядім на подібні інтриги амбасадора Айленбурга; хто знає, чи в націй провінції нема малих Айленбургів? Одним замахом замірив ся Мальборчик на Польщу, Славянщину, Австрію і Москву.. Один з гайдамацких проводирів висказав таку погрозу: «Не Москаль нас загорне і позбавить прав Руси, але Прусак забере Галичину, а тоді ми порухуємо ся!» Завчасу готовім ся на можливі гірші хвилі.

Треба признати, що п. Ценьський є чоловіком, у якого не знати, що більше подивляти, чи фантазію, чи наївність, з якою плете свої баладраси.

† Франц Володислав Рігер.

Найвизначніший чеський парламентарист і догмолітний політичний провідник, др. Рігер, помер по короткій, бо заледви дводневній недужі. Сам недужий не надіяв ся зовсім своєї смерті, тому его майже наглий кінець життя викликав тям більше вражінє не лише в родині, але в цілім чеськім народі і в австрійськім парламенті.

Бл. п. др. Франц Володислав Рігер уродив ся дня 10. грудня 1818. р. в Семілі, в Чехах. Університет кінчив в Празі, де в 1847. р. став промований доктором прав. В бурливім часі р. 1848. брав дуже живу участь. Зразу він працював в суді, але в наслідок політичного процесу виступив з него і віддав ся адвокацкому заводу. Рівночасно сей процес зробив імя Рігера голосним і завдяки сему его вибрано до т. зв. народовой комісії. До австрійского парламенту вибрало Рігера 7 округів нараз. Тут показав ся він знаменитим бесідником і політиком та вибив ся на чільне місце славянського стороництва.

В тім часі, після замкнення Кромерижского з'їзду, Рігер виїхав за границю і відбув численні подорожі. Відтак посвятив ся літературній діяльності, в якій замітні особливо: его твір на французській мові «Les Slaves d' Autriche» (1860) та основане ним видавництво чеської «Народної енциклопедії», научного словаря, який в рр.

1859—1874 при помочи найвизначніших чеських учених згромадив багатства чеської мови та до винї становить одно з найпочтїтїйших книг і правдиву гордість чеської лінгвістики.

Однак небагом повертає знов у вир політичного життя. Уже в р. 1860. стає вибраним до чеського сойму, а сойм вибрав его як делегата до державної ради, де станув сейчас на чолі федералістичного руху і разом зі своїм тестем Палляцким по першій раз відіє в парламенті справу чеського державного права. Коли Чехи в р. 1861. поклинули парламент, Рігер агітував найгорячіше за сею абстиненцією і боронив єї через 15 літ своїм впливом. В р. 1871. Рігер обнимає провід переговорів з Гогенвартом що-до федералістичного переображення Австрії, але переговори не довели до успіху.

Те саме становище заступав Рігер, коли Чехи в р. 1878. повернули до сойму, а в сліду ючїм році до парламенту, однак станув по стороні прихильної правительству більшости, обвиняючи провід Старочехів. Задля того впростала поволи опозиція, яка закидала Рігерови опортунїзм, а навіть народну зраду. Послідною сьвітлою хвилею в публичнім житю сего діяча було сьвяткованє его 70-літних уродин, яке цілий чеський нарід обходив велично та зложив для Рігера почесний дар в сумі 100.000 зр.

Від сего часу Молодочехи виступили на ширшу арену, а вплив Рігера малїв. В сліду ючїм році стратив Рігер мандат до сойму, а в р. 1891. до державної ради і тям способом зійшов з політичного овиду. За кілька літ пізніше цісар іменував его членом палати панів.

Мимо беззглядної і несправедливої агітації, яку були свого часу розвинули Молодочехи супроти Рігера, чеський нарід заховав для него завжди честь і вдяку, а нинїшні Молодочехи віддають вже тепер справедливість его тактиці, ба самі вступають в его сліди. Слава Рігера жила і буде жити не лише між Чехами, але і між всіма Славянами як щирого, жертволюбного патріота і енергічного оборонця прав свого народа. Вічная ему пам'ять!

З державної ради.

На початку засіданя зложили посольске приреченє нові послы гр. Повіньський і др. Ебенгох.

Міністер залізниць Вітек предложив проєкт закона в справі будови залізниць зі Львова до Підгаєць і з Тернополя до Збаража.

Інтерпеляції.

Пос. Гортіє вніє інтерпеляцію з жадаєм, щоби дотична комісія здала справу з торічних кровавих подій в Триєсті; пос. Шенерер домагає ся зміни §. 14. і предложєня до-

тичного проєкту найперше палаті панів; жадає усунєня міністрів-земляків чеського і польского та консеквентного переведєня системи урядничого міністерства, бо сумне парламентарне положєнє чинить лише таке міністерство можливим в Австрії; пос. Брайтер запитує в справі телеграми генерала оружия Гальгочого до міністра війни.

Пос. Кербер відповідав на ряд інтерпеляцій, між иншим також в справі відносин в Македонїї. Пос. Бянкїні жадав отворєня дискусїї над его відповідню в справі клявзулі щодо торгівлі вином з Італїєю, однак палата відкинула се внесєнє.

Господарські і заробкові стоваришеня.

По кількох доповняючих виборах до комісії приступлено до подрїбної дискусїї над законом про господарські і заробкові стоваришеня. Пос. Врабец противить ся ухваленю §. 1, пос. Шрайнер обговорює рун на чеську щадницю, відтак відповідає шеф секції Кляйн, після чого ухвалєно §. 1. закона в уложеню комісії. В дальшїм ході дискусїї зійшли бесідники зовсім на справу чеських банкових країв, при чім Німці робили Чехам заміти за задаткову касу св. Вячеслава. Пос. Гайрїх протестує против списаня відвїчальности за касу св. Вячеслава на чеський нарід; пос. Рїба полемізує з інтерпеляцією Шікера в сій справі, пос. Шікер полемізує з Рїбою, а пос. Бжезновский заповідає, що коли Німці будуть в сей спосіб нападати на Чехів, то чеська Щадниця зійде певно на пси. Представитель правительства п. Кляйн заявляє, що у фахових кругах більше цїнять ревізію кравового видїлу, чим суду, бо таш люструють фахові люди.

Пп. Ебенгох і Аксман полемізували з виводами Врабеца що-до ревізїї кравового видїлу, а по реплїці Врабеца і остаточних виводах справоздавця Ліхта, цілий закон про заробкові і господарські стоваришеня прийато в третім читаню. Слїдує засїданє нинї.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. Льва еп. Агатона; рим-кат. Евзевія, Фридриха. — В п'ятницю: руско-кат. Тимогея; рим-кат. Колети д.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирїннанє залегlostий, бо будемо приневолєні застановити довжникам дальшу висилку часописи.

— **Реколекції для духовенства.** Заходом Товариства св. Ап. Павла відбудуть ся у Львові в II. тижни великого посту дня 9, 10. і II. марця с. р. в домі пресвитерияльнім *реколекції для Вєч. Духовенства* під провodom Вєч. о. декана Томи Березовского, пароха з Дубравки. Зголошеня приймає видїл Тов. св. Ап. Павла при площі

К. Буссе.

ГАЛЯ БЕКЕРС.

Дівочі мрії.

Було се тихе містечко, в якому мешкали наші родичі — лиш кілька миль від східної Мархїї. Свист льокомотиви не переривав супокою зелених піль, а лиш деколи заїздив до пристани дихаючий димом парохід. Тільки великі човна день в день переїздили попід залізний міст — куди любив прохажуватись повільно Антїв, бурмотячи від носом, — й плили спокійно дальше в далекий сьвіт.

Галя Бекерс опиралась майже що-дня на залізне поручє, аби глядіти за ними своїми великими очима. Єї зігнуті руки всувались в червоно-золотистє волосє, а блїде личко, як здавалось, гляділо неповорухимо в даль. До неї часто викрикали іривзно керманичі. І тоді, неначе блискавка складалась єї руки в трубу перед устами і високий дїточий голос кликав протяжно понад водами за моряками, переломлював ся на лісистих берегах й еще раз відбивав ся: «Го...гоп...го...гоп...»

В дома нераз кричали на неї за се. Так вона байдужно потрясувала головою, так що червоно-золотисті смужки розвивались й мота-

ли з соною. А коли хто нераз в школі із неї пошуткував, зривалась вона й в дикім розгарі кидалась на него й частувала стусанами. Се було нераз предметом забави на кілька день. Прїзвище «вартівничка» задержала вона через цілий час пїкльвої науки.

Вона мала все коло себе цілу громаду хлопців. З дівчатами не хотїла вона нічого мати до діла. Ледви звук дзвінка заголосив кінець науки, а вона вже перша вилїтала зі школи з кашелюхом в одній а з мапкою у другій руці.

Раз — було се з початком цвітїня — стояли ми обоє при поручу. Інші були відійшли. Лиш з далека долїтали їх голоси. Весняний вітер повїяв нечаяно, заколихав білими вітрилами на човнах, а чорно-червоні бандореллі затріпотались у соняшнім блиску. Галя чудно нинї виглядала. Чи дїлятого, що много човнів перепливало скорїйше по меткій струї філюючої води, чи дїлятого, що нинї перекликуваня зі всіх боків гудїли в повітрі більше як звичайно.

Сперши бороду на руках, гляділа далеко на край небозводу, а потім вертала очима звова на берїг, що вже почав зеленю вкриватись. А коли не було жадного човна на воді, гляділа німо перед себе у воду.

— Я тепер також їду на галері — сказала вона. — Ген далеко... далеко...

Се було мені цілком байдуже й я вирізував дальше єї імя на почорнілім дереві. Вкін-

ци однак вдарив годинник у місті — се був крайній час, вертати домів.

— Слухай, Галю!

Так вона не чула того, аж доки не взяв я єї за рамя.

— Ходи, коли хочеш... я не можу довше зістати.

— Так, так — сказала вона зітхаючи — і я також не можу... ах, коби ти знав.. я би так хотїла...

Вона скоро підняла свою мапку з землі й йшла поволи мовчки; на єї чоло насунулись морщини, а уста видулись байдужно.

— Деє всі можуть... їздити — вибухнула нагло гївно — всї.. всї, тільки я мушу оставати у тім проклятім гнїзді — ах!

Вона зітхнула — а жижки на єї тварі задрїжали. Саме в тії хвили роздав ся сильний поклик керманича.

— Ах, коли би я могла з цими — сказала вона по хвили з повним бажанєм дитинної туги — дістатись до Берліна — а по сїм дальше — аж ген далеко за море — до Америки — і — і — як, як мені се все здаєть ся гарним й величним — я сама не знаю...

Вона зухвало потрясала своєю мапкою. Я йшов поруч неї тихо й спозирив на неї від часу до часу сїдлоба. Тоді у мой душі зродилась рішуча постанова.

У тії хвили я рішив свої мрії — стати мисливим на просторих прерїях — здійснити.

св. Юра ч. 5 найдалше до 8. марца включно. Вступна реколекційна екскурсія начнесть в понеділок 9. марца коло 6. год. вечером. — *Виділ Тов. св. Ап. Павла.*

— **3 Красового Товариства кредитового урядників і свьячеників.** Пригадуемо, що загальні збори Красового Товариства кредитового урядників і свьячеників відбудуть ся завтра то є в четвер дня 5. н. ст. марца о годині 5. зглядно 6. пополудни у власнім льокалю (Львів, Ринок ч. 10. I. пов.). — *Дирекция.*

— **Тарасове свьято у Львові.** Товариство «Просьвіта» при участі львівських руско-народних товариств устроює ві вторник дня 10. марца с. р. концерт в 42. роковини смерті Тараса Шевченка.

— **Ювілей Папи.** Вчера як в день 25. роковин своєї коронації відправив Сьв. Отець Папа Лев XIII торжественне богослужене в церкві св. Петра. Богослужене відбуло ся цієла церемонія, якого уживано перед р. 1870. Число осіб, присутних на богослуженю обчислюють на 60.000. Вступ до церкви був лише за білетами. Площу перед базилікою окружило італійське військо, котре й удержувало порядок. О год. 11-15 прибув Папа в товаристві двора до каплиці della Pietà, де зібрали ся кардинали, архиепископи і епископи. Папа заняв місце на sedia gestatoria, відтак занесено єго до середної нави церкви. Похід отвирав відділ шляхотської гвардії, відтак ішли капеляни, що несли тияру, дальше пенітєнциари церкви св. Петра, епископи, архиепископи, примаси і кардинали, а вкінци в окруженю достойників двора і своєї родини Папа Лев XIII на новім престолі, котрий то жертвували єму шамбеляни. Вхід Папи до середної нави церкви повитали срібні труби в льожі, а публіка, зібрана в церкві, взносила оклики: «най живе Папа! най живе Лев XIII!» Папа уділив зібраним благословенства. По Службі Божій розпочав сам Папа Te Deum, а публіка відсьпівала сей гимн враз з хором свьячеників. Рівночасно ударили дзвони в церкві св. Петра і у всіх церквах в Римі. Відтак Сьв. Отець заняв знову місце на sedia gestatoria і уділив ще раз зібраним благословенства, почім повернув до своїх апартаментів, пращаний знова гримками окликами. Торжество покінчилося о год. четвер на 1. пополудни. Папа виглядав добре і теперішній стан єго здоровля є вповні вдоволюючий. — Вечером ілюміновано фасади і церковні вежі, монастирі і деякі мешканя коло Ватикану, а у кардинала Рамполлього відбув ся обід для заграничних місій і дипломатичного тіла.

— **Польський ганатист в суді.** З Тернополя пишуть нам: В повітовім суді в Тернополі п. судия Ф. так переняв ся вшепольською мудростю пана Козловского, що голосить єї та ширить в суді, місто робити своє діло. От недавно прийшла вдова, Русинка лат. обряду, та просила о визначеня собі опікуна. Але що сей опікун, котрого она собі вибрала, був Русином та руского обряду, то пан судия став пояснати живці, що Русин не буде їй таким добрим опікуном як Поляк і відіслав єї домів шукати Поляка на опікуна.

— **Нещасна любов.** В середу перед тижнем утопила ся в Дністрі коло Самбора 18-літна панна Лукія Марія Маньска, довжка купця, учениця II року приватної семинарії. Причиною мала бути нещасна любов.

— **Злізниця Львів-Кульпарків.** Дня 27. с. м. має зібрати ся комісія, аби оглянути проєтовану дорогу залізницї, яка має вести з головного двірця у Львові до заведеня для божевільних в Кульпаркові. Шлях буде 2 км. довгий.

— **Огні.** В Деревлянах, калинецького пов., згоріло оноді 8 господарств, вартости около 20.000 К. Огонь мав бути підложений.

В Кульчицях шляхотських коло Самбора згоріло господарство Костя Попеля, недалеко парохіяльних будинків. Енергічному ратунку треба завдячити, що огонь не переніс ся на церкву і приходство.

— **Льоси.** При тягненю льосів комунальних з 1874. р. упала головна виграна 400.000 К на с. 40 ч. 21; друга виграна 40.000 К на с. 1174 ч. 44; трета 10.000 К на с. 2357 ч. 8; по 2.000 К виграло: с. 222 ч. 88, с. 460 ч. 73, с. 507 ч. 55, с. 1681 ч. 32 і ч. 49.

— **3 залізниця.** Сим доносять ся, що загальний рух на шляху Новий Лупків-Тісна привернено 3. марца с. р. поїздами чч. 5176 і 5175.

— **Гумористичний кутик.**
Ліпше було втопити ся.
— Як се властиво стало ся, що ти побрав ся з такою оприцею?
— От, плавалисьмо човном; човен перехилив ся, она впала до води, а я єї... витягнув...
— І сам... унав, небоже! Ліпше було втопити ся.

Посмертні оповістки.

— **Михайло Гробельский,** міщанин-патріот в Порохнику, отець кривошанина станиславської капітули о. д-ра Івана Гробельского, упокоїв ся дня 3. марца с. р. по довгій і тяжкій недужі в 67. році житя. Покійний Михайло визначав ся ревною діяльністю народною в Порохнику, був довгий час старшиною місцевого брацтва церковного, виділвом Читальні «Просьвіти» і поклав великі заслуги на народнім жертвеннику в обороні руского обряду і народности на західних окраїнах Руси-України. Порохницка Русь складає з ним до гробу одного з найліпших синів своїх. Похорони в четвер. Вічна память Покійникови і земля єму пером!

— **Осип Кіцилз,** ученик VII. класи гімназіяльної в Тернополі, помер дня 2. марца с. р. в тернопільськім шпиталі. Був сином судового возного — тож мусів сам заробляти на своє удержаня. Та ся праця підкосила єго здоровля і смерть забрала передчасно одного з найліпших учеників. Пером єму земля!

— **О. Іларій Лукашевич,** парох в Скоморохах пов. Бучач, бувший декан бучацький, помер дня 21. лютого в 70 році житя, а 46. свьяченства по тяжкій недужі В. є. п.!

— **Марія з Радевичів Стеткевичева,** жінка о. Ярослава Стеткевича, пароха в Станиславчику, померла по короткій, а тяжкій недужі дня 27. лютого. В. є. п.!

— **Помер у Львові** Іван Ткач, тапіцер і декоратор, в 72. році житя.

Наука, штука, література.

— **Репертуар Руского народного театру у Львові.**

Нині в середу, дня 4. марца другий раз: «Хазяїн», комедия в 4 діях Карпенка-Карого.

Четвер, дня 5. марца: «Циганський Барон», оперета в 3 діях Стравса.

Субота, дня 7. марца: «Жидівка в хрестка», драма зі свьятами в 5 діях Тогобочного.

— (—к) **Душегуби,** драма зі свьятами і танцями в 5 діях Тогобочного, є одною з ліпших штук сего автора. Перший раз відіграв єї руский театр у Львові перед двома роками з добрим поводженем і тоді подано у нас довший зміст сеї драми. Для пригадки замїтимо, що річ дїє ся в хатї вдови Мотрі (п. Осиповичева), якої одинокий син Василь (п. Юрчак) оженив ся нещасливо з Наталкою (п. Стефановичева), котра любить свого наймита Панаса (п. Стадник). Панас за приводом жінки топить Василя і побірає ся з Наталкою, але совість не дає єму спокою і він розпиває ся. Стара Мотря дізнає ся, що син єї убив Панаса з Наталкою і з сего вражїня онїміла. Одного вечера відзискує знова мову, коли Панас кинув ся з ножем на жінку, — і виявляє тайну. Наталка з розпуки топить ся в керниці, а Панас божеволїє. Поіри єї головні особи приходять ще епізодичні: Никола, брат Наталки (п. Дяків), Приська їх сестра (п. Стадников), Клим, брат Мотрі (п. Рубчак), Нечипір, салдат в одставці (п. Гембіцкий), Вивдя, ворожка (п. Стечиньска), дівчата Марина (п. на Малевичівна) і Олена (п. на Кравчуківна), Остап, парубок (п. Петрович), Хверналь (п. Ніжанковский) і багато інших дівчат і парубків.

Гра артистів була вчера взагалі добра, тож по кождім акті викликувала їх рісними оплесками численно зібрана публіка. Найбільше оплескувано гарний дует в 3. акті п.ни Кравчуківної і п. Петровича та п.ні Стадникової віжний але милозвучний голосочок. Львину часть оплесків згорнув звиж 40-літній ювілят на нашій сцені, п. Гембіцкий за — присюди в коломийці.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** В четвер, 5. марца: великий концерт фільгармонїчний при співучасті Пабля де Сарасате, скрипкаря з Іспанії, і Берти Марц-Гольдшмідт, п'яністки.

В суботу, 7. марца: сотний концерт в сезоні 1902/1903. Цїни вступу знижені аж до 1 К за найдорозні місця.

— **Іскра,** часопис української молодїжи, почала виходити у Львові під редакцією Павла Волосенки. Зміст 1. числа «Іскри» є такий: Від редакції (в половинї сконфіск.). — Самоосьвіта.

— Товаришам (ціла статя сконф.). — Бобжиньські а Плажек (ціла статя сконф.). — Дописї. — Вісти. В фейлетоновій часті: Індійська легенда (переклад з польського).

— **Антін Крушельницький:** Герої, драма. Коломия 1903. З друкарні В. Браунера. Стр. 47, вел. 8°. Цїна 70 сот., на ліпшій папері 1 К.

— Завдяки управі «Льв. Фільгармонії» почули ми в концертї з 3. марца первостепенного скрипкаря Павла Сарасатого, Іванця. Сарасате родив ся в 1846. р., а артизм єго має вже свою історію. Молодший від Йоахіма, Рапольдіого і Ливтербаха, а ровесник Вільгельміого, Генрика Венявского і Барцевича на концертових естрадах, вяже Сарасате наймолодших артистів скрипкових з їх свїтлыми попередниками. Сарасате надто є і композитором. До Львова загостив він в товаристві п'яністки Берти Марц-Гольдшмідтової. В очах любителів техніки віолінової стане Сарасате поза Кубеліком, а може навіть молоденьким Коцианом. Любителі стилевої інтерпретації музики дадуть первенство Бурместрови. Однакож любителі тону скрипкового покладуть мабуть Сарасатого на рівні з Вільгельмім, в котрого слїди іде і Кубелік. Сарасате виконав на сїм концертї Раффа II сонату на скрипку і фортеян і розвинув в ній (іменно в другій часті) широкий тон свого інструменту. Рафф (р. 1822) належить до композиторів нової інструментальної доби, т. зв. нео-класичної і був сучасником Скандинавця Гадого. В інтерпретації Баха (Chaconne і Largo assai з сонати на скрипці) станув Сарасате трохи позаду від Бурместра. За те пірвав він весь амфітеатр широким тоном, який розвинув в Шопена ноктюрні (Es-dur) і вервою, з якою відіграв Венявского мазура і чотири свої композиції: серенаду, танецю і надпрограмово один танець іспанський і вальс іспанський («Zapateado»). В тім жанрі не перестиг єго ніодин артист, що явили ся сего року на естраді «Льв. Фільгармонії». Сарасате, котрого мали ми нагоду чути у Львові перед мабуть 18 літами, лишив ся Сарасатим. Товаришка єго, п'яністка, п.ні Марц-Гольдшмідт належить до плеяди совісних і умних

— Галю! — сказав я і взяв єї за руку — коли хочеш, стану колись капітаном корабля. Могла бись у мене все їздити за дурно.

Вона ціла залалась кровію з утіхи. Так се тревало лиш одну хвилину. По тім потрясла вона сумно головою.

— Се так далеко до того!

— Далек — хиба не додержав бим слова? Сих кілька літ! Так ти сего не кажи нікому, бо й інші хотїли би разом зі мною за дурно їздити — а я сего не хочу.

— Нікому — відказала вона.

І слово се, вона справді сказала поважно.

* * *

В моїх очах вона виростала. І коли вже носила довгу сукню та покинула школи, і тоді навіть наші зносини не перервались. Хоча не приходила вона у наш дім, а я дуже рідко до неї — так ми зустрічались дуже часто. Єї отець був убогим мійским вартівником — що в великі свята трубів з вежі й давав концерти в сусїдних місточках зі своєю малою капелею. У його приятеля, що мешкав на кінця місточка, у запущєнім парку, там ми сходились й про всячину розговорювались — Галя я і третій ще товариш... «Павло Рідігер». А занашеної грецької богинї, що стояла між корчами рож, ми тоді ще не бачили.

Аж коли ми оба приїхали на ферїї з університету й побачили Галю у перве по так дов-

гій розлуці, зміркували ми, що вона значно розвинулась. Як вона тоді нам відклонила ся з легкою усмішкою і з незвичайним блеском єї великих очей. Ми здивувались. Я мимохїть мусів глядіти на єї уста, що незначно дріжали неначе зі спраги.

Слово «ти» не могло видобутись із нашого горла. Галя се зміркувала й помогла нам вийти із сего заклопотаня, підчас чого підгортала вона старим звичаєм, своє розкудовчене волосє з чола. Єї взір спочивав особливо довго на Павлі. Він мав переважану грудь лентою академічного товарства, а на правім лици видїла повздовжня близна. Єї увага припала йому до вподоби. І так почав він розказувати про своє гарне авантурниче житє й про всілякі пустоці. Вона цікаво гляділа на його уста, а він, як я запримітив, стояв наче вкопаний. І тоді очі єї на причуд дивно блищали і менї бачилось, що у них видїло бажаня його поцілувати.

Від того дня вона просто дурїла за ним. Може як-раз длятого, що він вернув із того далекого свїта, що вона за ним так тужила, він був наче посередником, наче сповненем тих бажань — хто се може знати. Так вона була за дика, щоби могла своє чутя укрити. Я предчував, що небавом, а вона кинєсь йому на шию.
(Дальше буде.)

артисток, а визначає ся дуже хорошою віжностію в ударах. Н. В.

Телеграми.

Будапешт, 4. марця. На вчерашнім засіданю угорського союму Кошутівці вели-дальше обструкцію проти військових предлог.

Загреб, 4. марця. Дневник «Србобран» доносить з Цетинія, що чорногорске правительство видало приказ, аби всі здібні до військової служби приготували ся, аби в данім случаю обсадити ними границу Черногори коло Новото Базару.

Софія, 4. марця. Урядова часопись «Болгарія» висказує вдоволенє з предложеного проєкту реформ, бо в нїм не згадує ся про розвязанє великої квестії східної, але стремить ся до поправки бити Македонців. — Болгарске правительство сконфіскувало у Македонців 200 карабинів.

Дрездно, 4. марця. Кн. Людвика перебуде в Ліндаві до кінця мая, де буде єї розвязанє. Дитину заберуть до Дрездна, а за ту ціну позволено княгинї бачити ся в літі з своїми дітьми.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Рахунок Краєвого Товариства кредитового урядників і священиків, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, за місяць лютий 1903.

I. Стан довжний:	
1) Уділи членів	9.310 К 71 с.
2) Фонд резервовий	498 „ 82 „
3) Вкладки щадничі	
а) стан на початку лютого	К 55.582 с. 15
б) вложено в лютім „ 5.209 „ 24	
разом К 60.791 с. 39	
в) винято в лютім	К 3.570 „ 14
Позистає з кінцем лютого	57.221 К 25 с.
4) Сальдо побраних процентів	828 „ 48 „
5) Побрана провізія від посередництв в обезпеч. жит.	83 „ 63 „
6) З рахунку ріжних сторін	375 „ 54 „
7) Зиск за рік 1902	472 „ 90 „
Сума	68.791 К 33 с.
II. Стан чинний:	
1) Позички уділені на скрипти і векслі:	
а) стан на початку місяця	К 50.500 с. 64

б) уділено в лютім	„ 10.543 „ —
разом К 61.043 с. 94	
в) сплачено в лютім	„ 7.907 „ 88
Стан з кінц. лютого	53.136 К 06 с.
2) В щадницї почт. (оборот чековий)	420 „ 06 „
3) Льокації в товариствах кред. і банках	12.349 „ 91 „
4) Движимости	451 „ 80 „
5) Кошти заснованя	486 „ 30 „
6) Готівка в касі з 28. лютого 1903	1.873 „ 32 „
7) Кошти адміністраційні	73 „ 83 „
Сума	68.791 К 33 с.

Членів прибуло 2, убуло —, остає з кінцем лютого 1903 всіх членів 224 з 256 декларованими удїлами в сумі К 12.800 —. Уділ членський 50 кор. платний також ратами; вписове 2 К. Товариство приймає вкладки щадничі в кожній висоті і опроцентовує їх по 4 $\frac{1}{2}$ % з піврічною капіталізацією, — позички удїлає на 7% враз з коштами адміністраційними. — Також посередничить Тов. в заключуваню обезпечень житєвих всякого рода. Адреса: Львів — Ринок ч. 10.
Львів дня 28. лютого 1902.
Дирекция:

Надіслане.

Спеціаліст недуг горла і грудий
Др. ЄВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітній лікар клінічний і заведеня лічничого в Шавниці, ординує постійно у Львові, ул. Корняків ч. I, II пов. (Народний Дім).
11(32-?)

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).

Найновіший твір Л. Лопатинського

„ПАРАЦЯ“

комедія в 3 актах зі співами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діалогом. Ся комедія збогачує знатно галерию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмїшність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії унослідженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної свідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчівка С. Горуна у Львові, пл. Домбровського ч. I, і в книгарнях.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповіданє з льотерійних пригод. . . . .

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарні.

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство «Просьвіти» бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ «ПРОСЬВІТИ» у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд	посп. особ.	до Львова		зі Львова	
		приходять о годині	відходять о годині	приходять о годині	відходять о годині
		6-10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6-25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
		6-20	з Чернівців (Іцкан, Галац), Чорткова	6-30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний
		6-50	з Брухович, шод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6-43	„ „ дв. Підзамче
		7-45	з Янова	6-35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
		7-40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8-30	8-40 до Кракова (Відня, Праги), Берліна
		8-00	„ „ на дв. головний	2-55	9-00 до Лавочного, Хирова, Калуша
		8-10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9-15	до Янова
		8-15	з Сокала, Рава рускої	9-50	до Велая, Сокала, Любачова
1-35		8-50	з Кракова, Відня, Праги, Берліна	10-30	до Чернівців, Потутор
		10-25	з Рипона, Любачова	10-40	до Тернополя, Потутор, дв. Піда.
		11-55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10-57	„ „ дв. гол.
		1-10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	1-25	до Янова „ від 1. мая до 15. вересня в неділю і свята
		1-23	з Янова	2-15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділі і свята
2-20			з Підволочиск, Копичинців на дв. Під.	3-05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
2-35			„ „ на дв. голов.	3-15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
		3-14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	3-26	до Брухович шод. від 1. мая до 15. вер.
		4-40	з Самбора, Стрия, Скольного (15-30.9)	3-30	до Янова, Хирова, Любачова
		5-11	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Піда.		
		5-35	з Чернівців, Іцкан „ „ на дв. голов.		
1-45		5-40	з Кракова		
		5-50	з Кракова		
Н і ч					
		6-00	з Сокала, Бельця і Любачова	6-10	до Станиславова, Жидачева
		8-04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	6-20	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
		9-12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	6-30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни
		9-20	з Чернівців, Букарешту		авід 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно
		9-25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і св.)	6-35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		9-25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і св.)	7-10	до Сокала і Рава рускої
		9-50	з Кракова, Відня, Берліна) Ясла, Розвадова	8-16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)
8-40		10-03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	8-25	до Керемшля
2-81		10-02	з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. „ „	9-00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець,
		10-20	„ „ на дв. голов.	9-20	„ „ дв. Підзамче
		10-50	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	10-05	до Янова „ від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.
		8-14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче	10-30	до Іцкан, Чорткова
		8-35	„ „ на дворець головний	11-00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
				11-10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
				11-32	„ „ дв. Підзамче
				4-15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
				5-50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут ранє Час середно-європейський рїзняє ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. веліниць державних (ул. Красіцьких ч. 5.) удїляє пояснєнь в справах залізничних, продає білєти всякого рода і розклада їади.